

Besluit van de Staatssecretaris van Economische Zaken 12 april 2017, nr. 17053545, houdende tijdelijke vrijstelling op grond van artikel 38 van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden ter bescherming (groeiregulatie) van de onbedekte pot- en containerteelt van Viburnum, chryasant, Azalea, Aster en Hortensia (Tijdelijke vrijstelling ter bescherming (groeiregulatie) van de onbedekte pot- en containerteelt van de bloemisterijgewassen Viburnum, chryasant, Azalea, Aster en Hortensia , 2017)

De Staatssecretaris van Economische Zaken,

Handelende in overeenstemming met de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu;

Gelet op artikel 38 van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden en artikel 53 van de Verordening (EG) nr. 1107/2009 van het Europese Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 betreffende het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen en tot intrekking van de Richtlijnen nr. 79/117/EEG en 91/414/EEG van de Raad (PbEU 2009, L 309);

BESLUIT:

Artikel 1

Tijdelijke vrijstelling als bedoeld in artikel 38 van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden en artikel 53 van Verordening (EG) nr. 1107/2009 wordt verleend voor het gebruik van Dazide Enhance (8962N) ter bescherming (groeiregulatie) van de onbedekte pot- en containerteelt van de bloemisterijgewassen Viburnum, chryasant, Azalea, Aster en Hortensia.

Artikel 2

De vrijstelling is slechts van toepassing indien de gebruiksvoorschriften in de bijlage bij dit besluit worden nageleefd.

Artikel 3

Dit besluit treedt in werking op 15 mei 2017 en vervalt op 11 september 2017.

Artikel 4

Dit besluit wordt aangehaald als: Tijdelijke vrijstelling ter bescherming (groeiregulatie) van de onbedekte pot- en containerteelt van de bloemisterijgewassen Viburnum, chryasant, Azalea, Aster en Hortensia, 2017.

Dit besluit zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

*De Staatssecretaris van Economische Zaken,
namens deze,
R.P. van Brouwershaven
directeur Plantaardige Agroketens en Voedselkwaliteit*

Bezwaar

Als u het niet eens bent met deze beslissing, kunt u binnen zes weken na dagtekening van dit besluit digitaal of schriftelijk een bezwaarschrift indienen.

Een digitaal bezwaarschrift kunt u indienen via 'mijn.rvo.nl'. Om in te loggen heeft u uw gebruikerscode en wachtwoord nodig, voor de ondertekening een TAN-code. Bij een digitaal bezwaarschrift stuurt u een kopie van dit besluit mee als pdf-bestand of u stuurt een kopie per post na.

Als u schriftelijk bezwaar wilt maken, stuurt u het ondertekende bezwaarschrift naar de Rijksdienst

---

voor Ondernemend Nederland, afdeling Juridische Zaken, Postbus 40219, 8004 DE Zwolle. Bij een schriftelijk bezwaar stuurt u een kopie van dit besluit mee met uw bezwaarschrift.

Op mijn.rvo.nl/bezwaar vindt u meer belangrijke informatie over het digitaal en schriftelijk indienen van een bezwaarschrift.

Meer informatie

Heeft u nog vragen over uw bezwaarschrift, kijk dan op de website: mijn.rvo.nl. of bel: 088 042 42 42 (lokaal tarief).

BIJLAGE: WETTELIJK GEBRUIKSVOORSCHRIFT DAZIDE ENHANCE (8962N)

Wettelijk Gebruiksvoorschrift

Toegestaan is uitsluitend het professionele gebruik als groeiregulator door middel van een gewasbehandeling in de volgende toepassingsgebieden (volgens Definitielijst toepassingsgebieden versie 2.0, Ctgb juni 2011) onder de vermelde toepassingsvoorwaarden.

Toepassingsgebied	Type toepassing	Doel groei-regulatie	Dosering (middel) per toepassing	Maximale dosering (middel) per toepassing	Maximaal aantal toepassingen per teeltcyclus	Maximaal aantal liter/kg middel per ha per teeltcyclus	Min interval tussen toepassingen in dagen
Onbedekte pot- en containerteelt van de bloemisterijgewassen: Viburnum, chrysanth, Azalea, Hortensia, Aster	gewasbehandeling	groeiremming	0.4 – 0.6% (400–600 g middel per 100 l water)	4.8 kg/ha (500–800 l water/ha)	5	24	7

Toepassingsvoorwaarden

Volg de gebruiksaanwijzing om gevaar voor mens en milieu te voorkomen. Inlichtingenblad aangaande de veiligheid is voor de professionele gebruiker op aanvraag verkrijgbaar.

De pot- en containers waarin de betreffende bloemisterijgewassen worden geteeld, dienen te zijn geplaatst in een semi-gesloten systeem op een semipermeabel onkruiddoek.

Het middel dient voor de hierboven genoemde toepassingen toegepast te worden met 500–800 liter water per ha.

Voor veldtoepassingen is gebruik uitsluitend toegestaan door middel van daartoe geëigende apparatuur, te weten een machinaal voortgetrokken veldspuit, omdat gezondheidseffecten niet zijn uit te sluiten bij toepassing met een handspuit.

Draag geschikte handschoenen bij werkzaamheden aan behandeld gewas.

Om in het water levende organismen te beschermen is toepassing van het middel uitsluitend toegestaan indien op percelen die grenzen aan oppervlaktewater gebruik wordt gemaakt van minimaal 90% driftreducerende spuittechnieken. De voorschriften uit het Activiteitenbesluit Milieubeheer blijven onverkort van toepassing.

Let op: dit middel kan schadelijk zijn voor natuurlijke vijanden. Raadpleeg uw leverancier van natuurlijke vijanden over het gebruik van dit middel in combinatie met het gebruik van natuurlijke vijanden.

Aanbevelingen

De genoemde doseringen zijn slechts een aanwijzing m.b.t. de gevoeligheid van de planten, het verdient de voorkeur in alle gevallen via proefbespuitingen zelf de juiste dosis en het goede spuittijdstip vast te stellen, omdat de vele groeifactoren die het resultaat kunnen beïnvloeden van bedrijf tot bedrijf kunnen verschillen.

Bij bereiding van de spuitvloeistof eerst de tank half vullen met water, vóór het toevoegen van het product, om overmatige schuimvorming te voorkomen.

TOELICHTING

1 Algemeen

Artikel 53 van Verordening (EG) nr. 1107/2009 van het Europese Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 betreffende het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen en tot intrekking van de Richtlijnen nr. 79/117/EEG en nr. 91/414/EEG van de Raad (PbEU 2009, L 309) (hierna: Verordening (EG) nr. 1107/2009) en artikel 38 van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Wgb) maken het mogelijk in bijzondere omstandigheden tijdelijke vrijstelling te verlenen van het verbod om een niet toegelaten gewasbeschermingsmiddel binnen Nederland te brengen, op de markt te brengen, voorhanden te hebben of te gebruiken.

Tijdelijke vrijstelling kan worden verleend als een maatregel nodig blijkt voor een gecontroleerd en beperkt gebruik ter beheersing van een noodsituatie die op geen enkele andere redelijke manier te bestrijden is.

2 Adviezen

2.1 Noodsituatie

De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) heeft een advies opgesteld waarin de vraag wordt beantwoord of er sprake is van een noodsituatie.

Gevaar

Indien geen groeiregulatie kan plaatsvinden gedurende de onbedekte teelt van de genoemde bloemisterijgewassen, wordt het rendement van de teelten negatief. Bij een niet gereguleerde groei van de gewassen wordt een product van lagere kwaliteit geoogst doordat bijvoorbeeld lange takken van slechte kwaliteit ontstaan, onvoldoende bloemzetting wordt verkregen en/of ongelijke uitgroei plaatsvindt. Inkomstderving bestaat met name uit kwaliteitsverlies waardoor producten in een lagere kwaliteitsklasse (B-kwaliteit) terecht komen.

Alternatieven

Niet-chemisch

Door te telen in containers kan de groei beter worden gestuurd door optimalisering van de bemesting. De bemestingsstrategie is een goede aanvullende maatregel, maar het effect hiervan is niet voldoende zodat groeiregulatie met een middel nodig blijft.

Chemisch:

In de onbedekte teelt van bloemisterijgewassen is één groeiregulator toegelaten, echter de gebruiksperiode is beperkt. Deze periode ligt in de beginfase van de uitgroei van aangevraagde gewassen waardoor het geen alternatief is.

Bijzondere omstandigheden

Herziening van de Annex I plaatsing van daminozide is voorzien in 2017. De twee toelatinghouders, die verantwoordelijk zijn voor het leveren van het Annex I dossier, hebben zich beide gecommitted aan ondersteuning van de toelating in onbedekte teelt. In april 2015 is een aanvraag voor verlenging van de goedkeuring van daminozide ingediend bij de verantwoordelijke rapporteur lidstaat, waarin ook de toepassingen in de onbedekte teelt zijn meegenomen. De toelatinghouder is van plan om na de goedkeuring van daminozide een aanvraag in Nederland in te dienen inclusief gebruik in onbedekte teelten. Deze aanvraag zal naar verwachting in 2018 ingediend worden.

Conclusie

De NVWA komt tot volgende conclusies:

- een landbouwkundig doelmatige onbedekte pot- en containerteelt van Viburnum, chrysanth, Azalea, Aster en Hortensia wordt bedreigd als groeiregulatie niet mogelijk is;
- een landbouwkundig doelmatige onbedekte pot- en containerteelt van Viburnum, chrysanth, Azalea, Aster en Hortensia is met het beschikbare pakket aan maatregelen en middelen niet mogelijk;
- Er is perspectief voor een reguliere toelating van het middel op basis van daminozide in de onbedekte pot- en containerteelt van Viburnum, chrysanth, Azalea, Aster en Hortensia waardoor een kortstondig noodverband gerechtvaardigd is.

De tijdelijke vrijstelling van Dazide Enhance als groeiregulator in de onbedekte pot- en containerteelt van Viburnum, chrysanth, Azalea, Aster en Hortensia voldoet aan de criteria voor een noodsituatie.

2.2 Risicobeoordeling

Het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb) heeft een advies opgesteld waarin de vraag wordt beantwoord of er sprake is van aanvaardbare risico's.

Humane toxiciteit

Op basis van de beoordeling voor de toepassing van Dazide Enhance in de onbedekte teelt wordt een positief advies voorgesteld aan het College voor de vrijstelling van Dazide Enhance in de buitenteelt van bloemisterijgewassen, indien het middel enkel mechanisch wordt toegepast, omdat gezondheidsrisico's voor de toepasser bij handmatig spuiten niet kunnen worden uitgesloten.

Er dient dus een restrictie te worden opgelegd: *'Voor veldtoepassingen is gebruik uitsluitend toegestaan door middel van daartoe geëigende apparatuur, te weten een machinaal voortgetrokken veldspuit, omdat gezondheidseffecten niet zijn uit te sluiten bij toepassing met een handspuit.'*

Voor mechanische opwaartse toepassingen is het gebruik alleen toegestaan wanneer de toepasser gebruik maakt van handschoenen tijdens het mengen en laden van Dazide Enhance.

Voor re-entry werkzaamheden moeten ook handschoenen gedragen worden. Hiervoor dient de volgende restrictiezin te worden opgelegd: *'Draag geschikte handschoenen bij werkzaamheden aan behandeld gewas.'*

Volksgezondheid

Voldoet aan de eisen.

Gedrag in het milieu

Voldoet aan de eisen.

Ecotoxiciteit

Er wordt voor de toepassing van Dazide Enhance in bloemisterijgewassen een acceptabel risico (zonder restricties) verwacht voor de aspecten bijen, regenwormen, micro-organismen, actief slib en niet-doelwit planten.

Voor vogels wordt een acceptabel acuut risico verwacht. Voor het chronische risico zijn de TERs op basis van zowel de NOEC als de LD50/10 onder de trigger van 5 (0.85 en 3.6), en met een onzekere Pt verfijning wordt dit 1.46 en 6.3. De NOEC is gebaseerd op een test waarbij geen effecten zijn waargenomen, de LD50 is een unbound value (> 3.437 mg/kg/d). Eindpunten kunnen dus hoger liggen. Derhalve kan het chronisch risico voor vogels niet volledig worden ingeschat.

De eindpunten zijn echter bij een voor de beoordeling te lage dosering afgeleid. De TER zou dus tussen de 1.46 en 6.3 kunnen liggen (maar de 6.3 is zelfs ook een > waarde). Wel moet gemeld worden dat bij de risicobeoordeling voor vogels het laagste eindpunt van de NOEC of een LD50/10 gebruikt moet worden, en dat dit in 95% van de gevallen de NOEC is. Er kan dus niet te veel waarde worden gehecht aan de TER van 6.3. Omdat er voor de ecotox beoordeling alleen unbound waarden beschikbaar zijn, is deze berekening ook aan Bijlage I toegevoegd als extra informatie dat er geen aanwijzingen zijn dat er iets aan de hand is. Het enige wat zeker is, is dat de lange termijn TER zeer waarschijnlijk > 1.5 is maar het is niet te zeggen of dit dan 2.0 of 100 is. Ook bij zoogdieren zijn er alleen unbound waarden, met geen enkele aanwijzing op enige toxiciteit.

Doordat de toepassingen specifiek zijn voor pot-en containerteelt, op worteldoek, wordt er geen blootstelling via voedsel voor zoogdieren verwacht.

Voor aquatische organismen is er mogelijk een chronisch risico. Om de veiligheidsmarge zo groot mogelijk te maken zijn 90% driftreducerende spuitdoppen voorgeschreven. Hiermee wordt het risico voornamelijk acceptabel geacht. De restrictiezin luidt als volgt:

Om in het water levende organismen te beschermen is toepassing van het middel uitsluitend toegestaan indien op percelen die grenzen aan oppervlaktewater gebruik wordt gemaakt van minimaal 90% driftreducerende spuittechnieken. De voorschriften uit het Activiteitenbesluit Milieubeheer blijven onverkort van toepassing.

Voor niet-doelwit arthropoden geldt dat er mogelijk een risico is in het kader van Integrated Pest Management. De volgende restrictiezin dient op het etiket te worden geplaatst:

Let op: dit middel kan schadelijk zijn voor natuurlijke vijanden. Raadpleeg uw leverancier van natuurlijke vijanden over het gebruik van dit middel in combinatie met het gebruik van natuurlijke vijanden.

Conclusie

Het College constateert dat er na het nemen van risicoreducerende maatregelen / het inacht nemen van restrictiezinnen geen risico verbonden is aan de vrijstelling omdat er geen enkele aanwijzing is dat er een onaanvaardbaar risico is voor vogels.

Advies

Gezien het risico adviseert het College een vrijstelling ex artikel 38 Wgb van het gewasbeschermingsmiddel Dazide Enhance in de teelt van Viburnum, chrysaant, Azalea, Aster en Hortensia te verlenen onder vermelding van de volgende risicoreducerende maatregelen / restrictiezinnen:

Voor veldtoepassingen is gebruik uitsluitend toegestaan door middel van daartoe geëigende apparatuur, te weten een machinaal voortgetrokken veldspuit, omdat gezondheidseffecten niet zijn uit te sluiten bij toepassing met een handspuit.

Draag geschikte handschoenen bij werkzaamheden aan behandeld gewas.

Om in het water levende organismen te beschermen is toepassing van het middel uitsluitend toegestaan indien op percelen die grenzen aan oppervlaktewater gebruik wordt gemaakt van minimaal 90% driftreducerende spuittechnieken. De voorschriften uit het Activiteitenbesluit Milieubeheer blijven onverkort van toepassing.

Let op: dit middel kan schadelijk zijn voor natuurlijke vijanden. Raadpleeg uw leverancier van natuurlijke vijanden over het gebruik van dit middel in combinatie met het gebruik van natuurlijke vijanden.

3 Overwegingen

Een tijdelijke vrijstelling van het gewasbeschermingsmiddel Dazide Enhance is gewenst, omdat zonder deze vrijstelling groeiregulatie in de onbedekte pot- en containerteelt van Viburnum, chrysaant, Azalea, Aster en Hortensia op geen enkele andere redelijke wijze uit te voeren is. Hierdoor wordt de doelmatige onbedekte pot- en containerteelt van Viburnum, chrysaant, Azalea, Aster en Hortensia bedreigd. Belanghebbenden spannen zich in om op korte termijn te beschikken over een regulier toegelaten gewasbeschermingsmiddel.

In het Wettelijk Gebruiksvoorschrift (zie bijlage bij dit besluit) zijn de risico reducerende maatregelen overgenomen die door het Ctgb zijn voorgesteld.

Op 25 juli 2016 (Staatscourant van 25 juli 2016, nr. 38703) is eerder vrijstelling verleend voor het gebruik van Dazide Enhance als groeiregulator in de onbedekte pot- en containerteelt van de bloemisterijgewassen Viburnum, chrysaant, Azalea, Aster en Hortensia

4 Besluit

De adviezen van de NVWA en het Ctgb overnemend, heb ik in overeenstemming met de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu, besloten om op grond van artikel 38 van de Wgb tijdelijke vrijstelling te verlenen voor het gebruik van het gewasbeschermingsmiddel Dazide Enhance ter bescherming (groeiregulatie) van de onbedekte pot- en containerteelt van de bloemisterijgewassen Viburnum, chrysaant, Azalea, Aster en Hortensia

Dit besluit treedt in werking op 15 mei 2017 en vervalt op 11 september 2017.

*De Staatssecretaris van Economische Zaken,
namens deze,
R.P. van Brouwershaven
directeur Plantaardige Agroketens en Voedselkwaliteit*